

KAUPKIRJ: 154 /2013

344 § Lausunnon antaminen valtionvarainministeriölle kuntalain kokonaisuudistuksen esitysluonnoksesta

Valtionvarainministeriö on 8.5.2014 pyytänyt mm. kunnan- ja kaupunginhallituksilta lausuntoa 26.8.2014 mennessä kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta.

Liite 1: Valtionvarainministeriön lausuntopyyntö 8.5.2014

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla](http://www.sivuilla) osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Valtionvarainministeriö lähetti 1.7.2013 kyselyn koskien kuntien näkemyksiä kuntalain uudistamisesta. Kyselyyn vastaamiseksi kaupunginhallitus asetti 12.8.2013 työryhmän (Sakari Trög, Leena Harju-Autti, Liisa Mariapori, Antti Liikkanen ja Jaakko Huttunen) valmistelemaan kaupungin vastausta. Lisäksi kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kaupunginjohtajan nimeämään työryhmään viranhaltijaedustajat.

Kaupunginhallitus 9.6.2014, 266 § päätti yksimielisesti asettaa työryhmän valmistelemaan kaupungin vastausta ja nimesi työryhmään Sakari Trögin, Leena Harju-Auttin, Liisa Mariaporin, Antti Liikkasen ja Jaakko Huttusen.

Kaupunginjohtaja nimesi työryhmään viranhaltijaedustajiksi Matti Ansalan, Martti Anttilan, Kaisa Laitisen, Tarja Saarelan, Maarit Alikosken ja Pekka Lemmetyn. Nuorisohallitus on osaltaan 21.8.2014 käsitellyt lakiesitystä.

Liite 2: Nuorisohallituksen lausunto 21.8.2014

Liite 3: Työryhmän esitys vastaukseksi kuntalain kokonaisuudistuksen esitysluonnoksesta

Esitys Kaupunginjohtaja Esko Lotvonen:

Kaupunginhallitus päättää antaa liitteen 3 mukaisen lausunnon kuntalain kokonaisuudistuksen esitysluonnoksesta.

Päätös Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti kaupunginjohtajan esityksen mukaisesti.

Lisätiedot kaupunginlakimies Pekka Lemmetty
puh 0400 161 953
etunimi.sukunimi (ad) rovaniemi.fi

Täytäntöönpano:

Lausunto 26.8.2014 mennessä VVM

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:

Rovaniemi, 26.8.2014

hallintosihteeri Marja Marjetta

KAUPKIRJ: 154 /2013

15 § Kuntalakiuudistuslausunto nuorisovaltuustoista

Valtiovarainministeriö pyytää 8.5.2014 päivätyllä kirjeellään kuntia antamaan lausunnon kuntalakiuudistuksesta. Lisäksi kuntia pyydetään erityisesti nuorisovaltuustojen kantaa lain uudistuksiin luvun 5 kohdalta osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista ja vaikuttamistoimielimistä kuten nuorisovaltuustosta.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Liite 1: Kuntalakiehdotus 5 luku

”Lakiehdotuksen 5 luvun 26 § käsittelee nuorisovaltuustoja ja niiden asemaa kunnassa. Rovaniemen nuorisovaltuusto on tyytyväinen, että nuorisovaltuustojen asema säädetään jo kuntalaissa ja siitä tulee virallinen kuulemis- ja vaikuttamiselin. Kuitenkin Rovaniemen nuorisovaltuusto toivoo, että kunnat voivat itse määritellä toimintasäännöissään nuorisovaltuustolle liittyvät tehtävät ja näin ollen voivat määritellä nuorisovaltuuston toimivallan. Esimerkkeinä nuorten harrastetukien jakaminen ja oppilaskuntien avustukset.”

Esitys Liikunta- ja nuorisajohtaja Sari Laakkonen:

Nuorisohallitus päättää antaa lausuntonaan kuntalakiuudistuksesta yllä olevan tekstin.

Päätös Nuorisohallitus päätti yksimielisesti liikunta- ja nuorisajohtajan esityksen mukaisesti.

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:

Rovaniemi, 21.8.2014

Raija Mäki-Maunus
hallintosihteeri

ROVANIEMEN KAUPUNGIN LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Yleistä

Rovaniemen kaupungin mielestä, että esitetyt muutokset nykyiseen kuntalakiin ovat pääsääntöisesti perusteltuja ja vastaavat Rovaniemen kaupungin aiemmin ilmoittamia käsityksiä ja toiveita.

VVM:n erityisesti pyytämistä kysymyksistä Rovaniemen kaupunki ilmoittaa vielä seuraavaa:

Kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskeva ehdotus (7 - 9 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnan järjestämisvastuu (8 §)

Ei huomautettavaa.

Kuntatalousohjelma (12 §)

Kuntalakiin tulisi kirjata maininta siitä, että kunnille ei saa antaa uusia tehtäviä ilman että samalla osoitetaan määrärahat uusien tehtävien hoitamiseen.

Valtuuston tehtävät (14 §)

Ei huomautettavaa.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttaminen (15 §)

Esitys on hyvä.

Valtuuston kokoa koskevasta sääntely (16 §)

Lakiesityksessä tulisi määritellä sekä valtuutettujen vähimmäis- että enimmäismäärä. Vähimmäismäärä voisi olla jopa esitettyä pienempi, jolloin kunnille jäisi enemmän harkintavaltaa valtuuston koon suhteen.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevat ehdotukset (5 luku)

Esitys on hyvä. Toimintatapojen tulee olla nykyaikaisia, Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston asema selkiintyy.

Uudistettu KunL luo edellytyksiä ja kannustaa osallisuuteen, vaikuttamiseen sekä paikalliseen kehittämiseen. Mahdollistaa kuntien edustuksellisen järjestelmän ja asukkaiden suoran osallistumisen kehittämisen kokonaisuutena. Kuntaviestinnän roolin laajentaminen osallisuuden ja vaikuttamisen edistämiseksi on osallisuutta ja vaikuttamista koko kuntasysteemin toiminnassa edistävä; perinteisen lisäksi on tiedotettava myös osallistumisen ja vaikuttamisen keinoista. Kuten myös selkeyden ja ymmärrettävyyden kirjaukset.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoiset organisointitavat (31, 34 ja 38 §)

Ei huomautettavaa.

Alueellisia toimielimiä koskevat ehdotukset (37 §)

Alueellisille toimielimien aseman ei kuntalaissa tulisi olla lähtökohtaisesti pelkkä lausunnon antaja. Alueellisten toimielinten tehtävänä tulisi voida olla myös palveluista vastaaminen, mikäli valtuusto niin haluaa.

Päätösvaltaiset alueelliset toimielimet ovat lähidemokratiaa edistäviä edustuksellisen suoran demokratian elimiä. Alueellisten toimielinten valintamenettelyn tulee toteuttaa lähidemokratiaa.

Kuntastrategia (39 §)

Lakiesitystä tulee muuttaa siten, että kuntastrategian sijaan puhutaan kuntasuunnitelmasta. Suunnitelma on sanana tavalliselle kuntalaiselle helposti ymmärrettävä toisin kuin strategia.

Huomioon ottamisen sijasta suunnitelman tulisi antaa perusteet kohdissa 1-7 luetelluille toiminnoille.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät (40 ja 41 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja (41 §)

Poliittisen valmistelun sisältö jää esityksessä epämääräiseksi. Kuntalaissa tulisi olla selkeä työnjako luottamushenkilöiden poliittisen valmistelun ja viranhaltijoiden operatiivisen toiminnan kesken.

Johtajasopimus (43 §)

Esitys on hyvä.

Pormestari (45 §)

Lakiin tulisi sisällyttää mahdollisuus valita pormestari suoralla vaalilla.

Omistajaohjaus ja kuntakonsernin johtamista koskevat ehdotukset (6 §, 47 - 49 §)

Kuntia tulee entistä selvemmin johtaa konsernina. Omistajaohjauksen sisältö tulisi määritellä konkreettisesti samalla tavoin kuin valtio on tehnyt.

Kunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohjeet (48 §)

Esitys on hyvä.

Kuntien yhteistoimintaa koskevat ehdotukset (8 luku)

Ei huomautettavaa.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetut muutokset, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotukset (74 § 1 ja 4 mom.)

Ei huomautettavaa.

Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen (74 §)

Ei huomautettavaa.

Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin (75 §)

Esitystä tulee muuttaa siten, että johtokunnan jäsenten vaalikelpoisuus on sama kuin lautakuntien jäseniltä edellytetään.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asema ja luottamushenkilön oikeus saada vapaata työstään (81 ja 82 §)

Ei huomautettavaa.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen (85 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevat ehdotukset (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Ei huomautettavaa.

Hallintosääntö (91 §)

Viranhaltijoiden puheoikeus kunnan puolesta on herättänyt epätietoisuutta useassa kunnassa. Kunnan puhevaltaa joutuvat käyttämään päivittäin lukuisat muutkin kuin kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tämän johdosta hallintosäännössä tulisi olla kunnan puhevallan käyttämistä koskeva osuus, jotta eri toimielinten ja viranhaltijoiden puhevallan käytöstä ei synny epäselvyyksiä. Eduskunnan apulaisoikeusasioasiamies on tuoreessa päätöksessään edellyttänyt, että viranhaltijan puhevallan käytön tulee perustua joko lakiin tai valtuuston päätökseen.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle (93 §)

Esitystä ei tulisi hyväksyä. Lautakunnilla ja johtokunnilla tulee säilyä mahdollisuus otto-oikeuden käyttämiseen. Lautakuntien mahdollisuus valvoa vastuullaan olevaa toimintaa heikkenee olennaisesti, mikäli otto-oikeus poistuu.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevat ehdotukset (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

Esitys on hyvä. Erityisesti kunnan ilmoitusten siirtäminen yleiseen tietoverkkoon nykyaikaistaa kunnan hallintoa.

Alijäämän kattamisvelvollisuus määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin (111 §)

Ei huomautettavaa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettely (119 ja 120 §)

Kun talouden tasapainon arviointi konsernitasolla nykyiset vain peruskuntaa koskevat kriteerit eivät sovellu kaikilta osin sellaisenaan arviointimenettelyyn, joten ne tulee tarkistaa.

Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset (122 §)

Ei huomautettavaa.

Tilintarkastus (123 §)

Ei huomautettavaa.

Tilintarkastajan tehtävät (124 §)

Ei huomautettavaa.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeus (125 §)

Lakiesitystä tulee muuttaa siten, että tarkastuslautakunnalla on yhtä laaja tietojensaantioikeus kuin tilintarkastajilla. Kun kuntia yhä selkeämmin johdetaan konsernina, tarkastuslautakunnan tulee saada käyttöönsä kaikkea tarvitsemaansa tietoa ja lautakunnalla tulee olla mahdollisuus arvioida kaikkea konserniin kuuluvaa toimintaa.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevat ehdotukset kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittaminen, kunnan kiinteistöjen luovuttaminen ja julkisen palvelun velvoite (15 luku)

Ei huomautettavaa.

Kunnan myöntämän lainan, takauksen tai muun vakuuden antaminen toisen velasta tai muusta sitoumuksesta (130 §)

Ei huomautettavaa.

Oikaisuvaatimus ja valituskelpoisuus (137 §)

Ei huomautettavaa.

Oikaisuvaatimus- ja valitusoikeus (138 §)

Kunnan jäsenen valitusoikeutta asemakaavapäätöksiin tulee kaventaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 188 §:n ja 191 §:n mukaisesti kaavavalitus on kuntalain (365/1995) 90 §:n -92 §:n mukainen kunnallisvalitus. Kunnallisvalituksen saa tehdä kuntalain 90 §:ssä säädetyillä perusteilla. Asemakaavoituksella tulisi voida vastata nopeasti kunnan elinkeinojen ja asukkaiden tarpeisiin. Nykyinen laaja valitusoikeus on antanut mahdollisuuden valittamiseen asemakaavoista jopa niin, että valittaminen vaarantaa laissa säädetyin kunnan kaavoitusmonopolin ja muutoksenhaun alkuperäisen tarkoituksen. Kuntalain 138 §:ään tulisi kirjata asemakaavoissa muutoksenhaun mahdollisuus rajattuna kuten rakennuslupa-asioissa tai valitustien tulisi kunnallisvalituksen sijaan olla hallintovalitus, jolloin valitusoikeus kohdistuisi nimenomaisesti vain niihin, joita kaavahanke todellisesti koskettaa. Maakunta- ja yleiskaavoissa kunnallisvalitus on perusteltu.

Lakiluonnoksen rakenne ja siirtymäsäännökset

Ei huomautettavaa.